

**REPUBLICANII FRANCEJI – de
Mihai Eminescu [16 februarie
1883]**

Cine sunt bărbații de stat în ale căror mâini se află astăzi încredințate destinele Franței? Cetind într-o foaie vieneză răspunsul la această întrebare, ne-am adus aminte fără voie de tagma demagogilor, anarhiștilor și cumularzilor noștri. Iată bunăoară ce ne spune foaia vieneză despre unele personaje din proaspătul cabinet francez:

D. Ferry are un ce mic și înjosit în sine și în politica sa, dar un Lucru nu i se poate contesta: are o voință de fier, este un bărbat de o mare energie. (Voiește și vei putea!) El este din Lorena și oamenii d-acolo sunt cunoscuți în Franța ca încăpățânați. Voința sa cea fermă l-a adus unde este și-l face conducătorul majorității Camerei, fără, să fie popular în realitate.

D. Ferry este omul execuțiilor politice. Aceasta nu e afacerea cea mai plăcută, poate nici cea mai curată. Ea te silește înainte de toate să te înconjori cu oameni ce sunt de o calitate cam problematică. Pentru oarecari misiuni sunt tocmai inevitabili cerți complici, oricât de neplăcuți și compromițători ar fi. Nu poți să-ți alegi oamenii; ai trebuință de ei, pentru că nu găsești mai buni. Nici un diplomat cumsecade nu poate apăra înaintea Europei măsuri de proscriere și de aceea un Challemel – lacour devine ministru de externe. D. Challemel – lacour a fost un favorit al lui Gambetta; el a fost odinioară un publicist escelent și e un orator bun. Foile franceze au povestit că tatăl său și moșul său au ajuns toți, pentru înșelătorii și incendieri, în ocne și au murit acolo. Dar din împrejurarea că se trage dintr-o familie de criminali, nimeni nu va face o imputare noului ministru; este o onoare pentru dânsul dacă, plecând de la începuturi așa de grozave, a știut să se urce unde este. Dar ca literat d. Challemel – lacour, cu tot talentul său, este un șarlatan. El a trăit în Germania și în Elveția, cunoaște literatura germană și filozofia, ceea ce face pe cineva să fie în Franța numaidecât un bărbat celebru, un „filozof”. Ceea ce povestește domnia sa compatrioților săi despre relațiunile

sale cu Arthur Schopenhauer este o minciună...

La 1870 d. Challemel – lacour deveni prefect al departamentului Rhonei și pe atunci s-a silit să organizeze un fel de terorism jacobin. Cu ocazia unor arestări politice el a trimis vestita telegramă: „Fusillez moi ces gens la !” După război a fost condamnat la 100 000 franci despăgubiri către mai multe persoane...

Tres faciunt collegium: al treilea este d. Thibaudin – commagny, faimosul general. Și în locul lui s-ar fi luat altul, dacă se găsea. În toată armata franceză nu e un general care să vrea a face ceea ce este gata să facă d. Thibaudin. Despre călcarea cuvântului de onoare comisă la 1870 s-a vorbit destul...

Ceilalți miniștri noi nu merită mențiune, afară doară de d. Waldeck – rousseau, care a fost ministru de interne sub Gambetta. El e un bărbat tânăr și unul dintre gambettiștii cei mai talentați; un bun orator și jurist. Toți ceilalți din cabinet sunt mediocrități basse, ce nu dau materie nici pentru un epigram. Și apoi cu asemeni oameni să învingi criza, să fortifici Republica, să guvernezi Franța !!

Într-adevăr, câți franceji vor mai fi cu mintea sănătoasă politică câtă să se revolteze contra unui asemenea guvern, contra unei atari politice, care experimentează în mod mizerabil cu lucruri și persoane. Niște mâini de gogomani se joacă în modul cel mai frivol cu libertatea și chiar cu existența Republicei. În Revoluția cea mare s-a cerut pentru prima oară o lege de proscipțiune; atunci a fost Mirabeau care a strigat către ceata încă foarte mică a jacobinilor

: „Cele treizeci de voci să tacă!” Și ele au tăcut; legea de proscipiere a căzut. Dar unde este azi un Mirabeau, care prin tunătoarea sa voce să facă pe fanatici și nebuni să amuțească și să scape libertatea de cei mai periculoși dușmani ai ei, de aceia cari se folosesc de formele ei și invocă numele ei spre

a o nimici?

Demagogul uzează și abuzează de libertate ca de o armă pe care pururea e gata să o înlocuiască cu viclenia și topuzul tiranului laș.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro